

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti piimaturg 2008. aasta I poolaastal

kokkuvõte

Tallinn
Oktoober 2008

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Koostaja: Liina Ernits
tel. 646 6438

EKI Rävälä 6
19080 Tallinn
Tel. +372 668 1242
Fax +372 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Piima tootmine	7
Piimatööstus	9
Hinnad	15
Väliskaubandus	25
Maailmaturg	33
Euroopa Liit.....	38
Rahvusvaheline konkurents.....	43
Kokkuvõte	45

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti piimasektori arengust 2008. aasta I poolaastal ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- piimatootmise, lehmade arvu ja produktiivsuse muutusi;
- piima tootmiskvootide täitumuse taset;
- piimatööstuse majandusnäitajate muutusi (müügitulu, kasum, kulud, töötajate arv, investeeringud); tootmismahdade ja ekspordiks müügi arengut;
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja maailmaturuhinnad);
- piimatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- piimatoodete müügiolukorda EL-is ja maailmaturul.

Töös on kasutatud SA põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse statistika andmeid, PRIA piima tootmiskvootide täitmise aruandeid ning EKI vaatluste ja tarbijaküsitluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, Saksamaa ZMP, Hollandi LOT ja EL erinevate riikide hinnaraporteid ning FAPRI ja OECD ülevaateid turuolukorrast maailmas.

Töö maht on 46 lehekülge.

Kokkuvõte

Piima toodeti Eestis 2008. aasta I poolaastal 348,4 tuhat tonni ehk 1,4% enam kui aasta tagasi. Piimatööstusettevõtete poolt varutava toorpiima **kokkuostukogused** suurenesid 11,6% ja moodustasid 89,2% piima kogutoodangust. 2008/2009 majandusaasta kolme kuu piima tootmiskvoodi täituvus oli 24,1%, sh oli tarnekvoodi täituvus 24,3% ja otseturustuskvoodi täituvus 12,8%. Lehmade arv oli I poolaasta lõpus 4900 looma võrra väiksem kui aasta tagasi ja piima väljalüps lehma kohta suurenes aastaga 135 kg.

Piimatööstusettevõtete toodang osadel toodetel SA kiirstatistika andmetel suurenes (juust, täispiima- ja vadakupulber) ja osadel vähenes (või, lõssipulber). Piimatööstusettevõtete **müügikäive** ulatus 2008. aasta I poolaastal 3,1 miljardi kroonini (+13% aastatagusega võrreldes). Müügi kasv koduturule II kvartalis kiirenes (+10%, 2008.a I +7%, I pa +8%). Ekspordiks müük kasvas siseturu müügist kiiremini (I pa 2008 +16%). Piimatööstuse **kasum** suurenes I poolaastate võrdluses 17,2% ja **lisandväärtus** 11,4%. Piimatööstuse kogukulud suurenesid aastaga 13,3% peamiselt tooraine kallinemise tõttu. Tööjõukulud kasvasid kogukuludega samas tempos ja moodustasid 7,9% kogukuludest (2007.a I pa 8,1%). **Investeeringud** vähenesid ja olid üle 2 korra väiksemad aastataguse perioodi mahtudest. Koguinvesteeringutest 77% läks masinatesse ja seadmetesse. Piimatööstuse poolt 2007. aastal tehtud erakordselt suured investeeringud ning tootlikkuse kasv lubavad oletada, et vähemalt osa Eesti piimatööstusettevõteteist on suutelised konkurentsipüsima ka turuolukorra halvenemise puhul.

Väliskaubavahetuses suurenes piimatoodete ekspordikäive võrreldes 2007. aasta I poolaastaga 26,2% ja impordikäive 53% ning positiivne kaubavahetussaldo suurenes 7,8%. Väliskaubakäive kasvas nii piimatoodete ekspordi- ja impordihindade tõusu kui ka kaubakoguste suurenemise tõttu. Piimatooted eksporditi 2008. aasta I poolaastal 1045,8 mln krooni ja imporditi 315,2 mln krooni eest. Ekspordikäibest 84% moodustas eksport EL-i liikmesriikidesse ning 16% väljapoole EL-i riike. Tähtsamad ekspordi sihtturud olid Läti (22% ekspordikäibest), Soome (17%) ja Venemaa (13%). Piimatoodete ekspordikäibest moodustasid 41% juust-kohupiim, 18% rõõsk piim-koor ja 18% piimapulbrid. Impordikäibest moodustas 33% juustu-kohupiima import ja 25% hapupiimatooted. Suuremad impordiriigid oli Poola (21% impordikäibest), Läti (20%) ja Saksamaa (13%).

Piimatoodete **hinnatase Eestis** oli 2008. aasta I poolaastal enamusel toodetel kõrgem aasta varasema perioodi tasemest, kuna järsem hinnatõus algas alles 2007. aasta II kvartalis ja seega oli I poolaasta võrdlusbaas alles madal. Madalam hind oli I poolaastal aasta varasema perioodiga võrreldes vaid lõssipulbril, täispiimapulbri hind oli eelmise aasta sama perioodi keskmisel tasemel. Piimatoodete tööstusest väljamüügihinnad 2008. aasta I poolaastal veidi kõikusid. Maailmaturu toodete hinnad I kvartalis langesid, II kvartalis tõusid ja pöördusid juulis

taas langusele. Siseturutoodetel jätkus kerge hinnatõus I kvartalis, II kvartalist alates on nende toodete hinnad kergel langussuunal. Piimatoodete jaehindade tõusutrend lõppes 2008. aasta aprillis ning pöördus mais kergele langusele. Piima kokkuostuhind tõusis Eestis 2008. aasta veebruariks 5.29 kr/kg-ni ning hakkas siis langema. Kui Eesti kokkuostuhind jäi 2008. aasta I kvartalis veel Läti ja Leedu hinnatasemetele alla, siis aprillist alates on Eesti kokkuostuhind (I pa 4.94 kr/kg) ületanud Läti ja Leedu hinnatase (juulis vastavalt 7,6% ja 22,6%), kuid EL-27-s jääb Eesti hinnatase riikide lõpujärjestuses Läti ja Leedu ette.

Maailmaturul on piimatoodete hinnad 2008. aasta I poolaastal tugevasti langussuunal kõikunud: 2008. aasta I kvartalis liikusid hinnad langusuunal, II kvartalis pöördusid tõusule, kuid III kvartalis taas langusele. Hinnad on langenud pulbritel ja võil tõusueelsele 2006. aasta tasemele, vaid juustul on püsinud hind tootjatele veidi soodsam. Maailmaturul prognoositakse tugevaid hinnakõikumisi ka lähitulevikus. Analüütikute hinnanguil ei tohiks aga piima kokkuostuhind kuigi oluliselt langeda, kuna kõik kulutused piimatootmises on jätkuvalt tõusutrendil.